

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دانشکده مدیریت و اقتصاد

بخش حسابداری

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته حسابداری

بررسی رابطه بین رشد پایدار سود و درآمد با کیفیت سود

و ضریب واکنش سود

مؤلف :

علی فردوسی ایران

استاد راهنما :

دکتر امید پورحیدری

استاد مشاور :

دکتر مهدی بهار مقدم

اسفند ۱۳۹۱

این پایان نامه به عنوان یکی از شرایط دریافت درجه کارشناسی ارشد به

بخش حسابداری

دانشکده مدیریت و اقتصاد

دانشگاه شهید باهنر کرمان

تسلیم شده است و هیچگونه مدرکی به عنوان فراغت از تحصیل دوره مزبور شناخته نمی شود.

دانشجو: علی فردوسی ایران

استاد راهنما: دکتر امید پورحیدری

استاد مشاور: دکتر مهدی بهارمقدم

داور ۱: دکتر احمد خدای پور

داور ۲: دکتر حمید رضا حری

نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده: دکتر مهدی نجاتی

معاون آموزشی و پژوهشی دانشکده: دکتر امید پورحیدری

حق چاپ محفوظ و مخصوص به دانشگاه شهید باهنر کرمان است.

تقدیم به

مادرم، که درس زندگی را از او آموخته‌ام، او که دعایش هموارگر راه من است و در طول زندگی همیشه یار و یاورم بوده است.

برادرم، که همواره در طول مراحل زندگی حامی و مشوقم بوده است.

هوشنگ والا، که به من امید حرکت و زنده بودن می دهد.

تشکر و قدردانی

بر خود لازم میدانم از تمامی اساتید محترمی که در طول دوران تحصیل، اینجانب را مورد لطف و آموزش خود قرار داده اند سپاس گذاری نمایم.

هم چنین جا دارد از اساتید محترم دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه شهید باهنر کرمان و به خصوص آقایان دکتر امید پور حیدری، دکتر مهدی بهار مقدم، دکتر احمد خدای پور و دکتر حمیدرضا حری که در تهیه و تدوین این پایان نامه مرا یاری نموده اند، قدردانی نمایم.

در پایان از تمامی عزیزانی که در دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد در کنارم بوده اند و آقایان احمدی نژاد، افضل‌ی و ترابی که در این راه مرا یاری نموده اند، تشکر نمایم.

چکیده:

سود یکی از با اهمیت ترین اقلام صورت های مالی است که در شرکت ها به عنوان یکی از معیارهای تصمیم گیری برای ارزیابی عملکرد و تعیین ارزش بنگاه اقتصادی محسوب می شود. استفاده از برآوردها و روش های مختلف حسابداری باعث شده است که نتوان به سود به دید قابل اتکا نگریست. سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان برای جلوگیری از تصمیمات نادرست نباید تنها به رقم سود اتکا نمایند، بلکه بایست توجه خود را به سودی با کیفیت معطوف کنند. یکی از ویژگی های کیفیت سود، پایداری سود است. هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر رشد پایدار سود همراه با درآمد بر کیفیت سود است.

از مهم ترین پژوهش های تجربی حسابداری مالی، شناخت و توضیح در مورد واکنش های مختلف بازار به اطلاعات سود است. واکنش های متفاوت سرمایه گذاران نسبت به اطلاعات سود، موجب واکنش های متفاوت بازار می گردد. پایداری سود یکی از دلایل واکنش های متفاوت بازار نسبت به اطلاعات سود است که این موضوع با عنوان ضریب واکنش سود مطرح می شود. هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر رشد پایدار سود همراه با درآمد بر ضریب واکنش سود است.

برای انجام پژوهش ۹۷ شرکت از شرکت های فعال در بورس اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۸۴ الی ۱۳۹۰ به عنوان نمونه آماری انتخاب شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه های تحقیق نشان می دهد که بین رشد پایدار سود همراه با درآمد و کیفیت سود و همچنین ضریب واکنش سود رابطه ی معناداری وجود دارد. به عبارتی دیگر شرکت هایی که رشد پایدار سود همراه با رشد پایدار درآمد را گزارش می کنند، نسبت به شرکت هایی که تنها رشد پایدار سود را گزارش می کنند، از کیفیت سود بالاتر و ضریب واکنش سود بزرگ تری برخوردارند.

واژه های کلیدی: پایداری سود، کیفیت سود، ضریب واکنش سود

فهرست مطالب

عنوان صفحه

فصل اول: کلیات تحقیق

- ۱-۱- مقدمه ۲
- ۱-۲- بیان مسئله ۳
- ۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق ۶
- ۱-۴- اهداف تحقیق ۷
- ۱-۵- فرضیه های تحقیق ۷
- ۱-۶- قلمرو تحقیق ۸
- ۱-۶-۱- قلمرو زمانی تحقیق ۸
- ۱-۶-۲- قلمرو مکانی تحقیق ۸
- ۱-۶-۳- قلمرو موضوعی تحقیق ۸
- ۱-۷- روش تحقیق ۸
- ۱-۸- محدودیت های تحقیق ۹
- ۱-۹- تعریف واژگان کلیدی ۹
- ۱-۱۰- ساختار تحقیق ۱۰

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش

- ۱-۲- مقدمه ۱۲
- ۲-۲- تفسیر های سود ۱۳
- ۲-۳- سود عملیاتی از دیدگاه حسابداری ۱۵
- ۲-۴- اهمیت سود ۱۵
- ۲-۵- نقش مبنای تعهدی در اندازه گیری سود ۱۶
- ۲-۶- ماهیت درآمد ۱۶
- ۲-۷- مفهوم کیفیت سود ۱۷
- ۲-۸- اهمیت ارزیابی کیفیت سود ۱۹

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۹-۲- معیارهای کیفیت سود	۲۰
۲-۹-۱- مفهوم کیفیت سود مبتنی بر ویژگی های سری های زمانی سود	۲۰
۲-۹-۲- معیار کیفیت سود ناشی از رابطه سود، اقلام تعهدی وجه نقد	۲۱
۲-۹-۳- معیار کیفیت سود ناشی از مفاهیم کیفی	۲۳
۲-۹-۴- معیار کیفیت سود ناشی از تصمیمات اجرایی	۲۳
۲-۱۰- پایداری سود	۲۳
۲-۱۱- ویژگی های محتوای اطلاعات سود	۲۵
۲-۱۱-۱- نارسایی محتوایی اطلاعاتی سود	۲۵
۲-۱۱-۲- سودمندی محتوای اطلاعاتی سود و واکنش بازار سرمایه	۲۵
۲-۱۲- دلایل پیش بینی واکنش قیمت بازار شرکت ها به اطلاعات صورت های مالی	۲۶
۲-۱۳- آگاه شدن از قیمت بازار	۲۷
۲-۱۴- ضریب واکنش سود	۲۸
۲-۱۵- عناصر تاثیر گذار بر ضریب واکنش سود	۲۹
۲-۱۵-۱- ریسک سیستماتیک β	۲۹
۲-۱۵-۲- ساختار سرمایه	۳۰
۲-۱۵-۳- تداوم روند سودآوری	۳۰
۲-۱۵-۴- کیفیت سود	۳۱
۲-۱۵-۵- فرصت های رشد سودآوری	۳۲
۲-۱۵-۶- بار اطلاعاتی قیمت	۳۲
۲-۱۶- پیشینه پژوهش	۳۳
۲-۱۶-۱- پژوهش های خارج از کشور	۳۳
۲-۱۶-۱-۱- پایداری سود	۳۳
۲-۱۶-۱-۲- ضریب واکنش سود	۳۴
۲-۱۶-۲- پژوهش های داخلی	۳۷

فهرست مطالب

عنوان صفحه

فصل سوم: روش تحقیق

۳-۱- مقدمه	۴۴
۳-۲- روش تحقیق	۴۴
۳-۳- فرضیه ها	۴۴
۳-۴- جامعه و نمونه آماری تحقیق	۴۵
۳-۴-۱- جامعه آماری	۴۵
۳-۴-۲- ابزار گردآوری اطلاعات و داده ها	۴۶
۳-۵- روش های آماری پژوهش	۴۶
۳-۶- تعریف متغیرهای مورد استفاده در پژوهش	۴۶
۳-۶-۱- متغیر وابسته	۴۶
۳-۶-۲- متغیرهای مستقل	۴۷
۳-۷- نحوه گروه بندی شرکت ها	۴۸
۳-۸- مدل های تحقیق	۴۸

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل اطلاعات

۴-۱- مقدمه	۵۲
۴-۲- نتایج آمار توصیفی تحقیق	۵۲
۴-۳- تخمین مدل های تحقیق	۵۳
۴-۳-۱- تخمین مدل اول تحقیق	۵۳
۴-۳-۲- تخمین مدل دوم تحقیق	۵۶
۴-۴- خلاصه فصل	۵۹

فصل پنجم: نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات

۵-۱- مقدمه	۶۱
۵-۲- آزمون فرضیه های تحقیق	۶۱
۵-۲-۱- نتایج آزمون فرضیه اول	۶۱

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶۲	۵-۲-۲- نتایج آزمون فرضیه دوم.....
۶۳	۵-۳- پیشنهاد برای انجام دادن تحقیقات آتی.....
۶۳	۵-۴- پیشنهاد های کاربردی تحقیق.....
۶۴	۵-۵- محدودیت های تحقیق.....
۶۵	منابع.....

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

سرمایه گذاران و اعتباردهندگان جهت خرید، فروش، نگهداری سهام و اعطای اعتبار به شرکت ها به اطلاعات نیاز دارند. مهمترین منبع اطلاعاتی جهت تصمیم گیری سرمایه گذاران و اعتباردهندگان، صورت های مالی می باشد. هر تصمیم گیرنده عقلایی سرمایه گذاری را جهت کسب سود و افزایش آن انجام می دهد. بنابراین سود عنصر اساسی است که تصمیمات استفاده کنندگان از صورت های مالی را تحت تاثیر قرار می دهد. سود نتایج عملکرد شرکت را طی دوره ی مالی مورد گزارش ارائه می نماید و همچنین سود هر سهم مبنای بسیاری از تصمیم گیری ها و مدل های ارزشیابی و قیمت گذاری سهام می باشد. استفاده کنندگان از صورت های مالی با استفاده از این رقم، اقدام به تصمیم گیری می نمایند. لیکن به دلیل نقص هایی که در تهیه ی سود از جمله برآوردها، روش های مختلف حسابداری، تضاد منافع بین تهیه کنندگان صورت های مالی و سرمایه گذاران، بایستی با دیده تردید به سود و روند افزایشی آن بنگریم. بنابراین سرمایه گذاران و اعتباردهندگان جهت جلوگیری از تصمیمات نادرست نباید تنها به سود و روند افزایشی آن اتکا نمایند.

محققان معتقدند که بررسی استراتژی افزایش سود اطلاعات مفیدی را در مورد روند سودآوری شرکت ها ارائه می نمایند. استراتژی افزایش سود شامل استراتژی افزایش درآمد و استراتژی کاهش هزینه می باشد. یکی از معیارهای ارزیابی سود کیفیت سود می باشد. از آن جایی که کیفیت سود به عوامل مختلفی چون نقدینگی، استراتژی مدیریت، فعالیت های عملیاتی شرکت، محافظه کاری و ... بستگی دارد، تعریف و ارائه ی معیارهای قطعی برای اندازه گیری آن به اعتقاد اکثر محققان کار ساده ای نیست.

یکی از ویژگی های کیفی سود، پایداری سود است، که مبتنی بر اطلاعات حسابداری می باشد. پایداری سود شاخصی است که به سرمایه گذاران در ارزیابی سودهای آتی و جریان های نقدی شرکت کمک می کند. سرمایه گذاران در برآورد سودهای آتی و جریان های نقدی مورد انتظار خود به بخش پایدار سود بیشتر از بخش ناپایدار آن اهمیت می دهند. پایداری سود به این مسئله می پردازد که تا چه حد یک نو آوری (تغییر) خاص در تحقق سودهای آتی باقی می ماند. لایپ^۱ (۱۹۹۰) پایداری را به عنوان خود همبستگی در سود چنین تعریف می کند: بدون در

1. Robert c . Lipe

نظر گرفتن بزرگی و نشانه های نوآوری سود، پایداری سود به این مسئله می پردازد که نوآوری های دوره جدید تا چه حد بخش دایمی سری زمانی سود می شوند؟ سرمایه گذاران می توانند از سری های سود با پایداری در ارزیابی های خود استفاده کنند. از نظر آنها سودهای پایدار اهمیت زیادی دارند و بادوام تلقی می شوند، به عبارت دیگر این سودها زودگذر و موقتی نبوده و حالتی پایدار دارند. هر چه پایداری سود بیشتر باشد شرکت توان بیشتری برای حفظ سودهای جاری دارد و فرض می شود کیفیت سود بالاتر است.

از مهمترین پژوهش های تجربی حسابداری مالی، شناخت و توضیح در مورد واکنش های مختلف بازار به اطلاعات سود است. این موضوع پژوهش ضریب واکنش سود نامیده می شود. ضریب واکنش سود، بازده غیر منتظره بازار را در واکنش به اجزاء غیر منتظره سود گزارش شده توسط شرکتی که اوراق بهادار منتشر کرده است را اندازه گیری می کند. به عبارت دیگر ضریب واکنش سود، حساسیت بازار به اعلان سود را بوسیله ضریب شیب رگرسیون بین بازده های غیر عادی و سودهای غیرمنتظره را اندازه گیری می کند. واکنش های متفاوت سرمایه گذاران نسبت به اطلاعات سود، موجب واکنش های متفاوت بازار می گردد، اما دلایل واکنش های متفاوت بازار چیست؟ (اسکات^۱، ۲۰۰۶).

اسکات در کتاب تئوری حسابداری مالی دلایل متعدد از جمله ریسک سیستماتیک (بتا)، کیفیت سود، تداوم روند سوددهی یا زیان دهی، فرصت های رشد سرمایه گذاری و ساختار سرمایه را مطرح می کند. بارت^۲ و همکاران (۲۰۰۱) معتقدند، شرکت ها با افزایش پایداری سود نسبت به سایر شرکت ها ضریب واکنش سود بزرگتری دارند.

براساس تحقیقات انجام شده شرکت هایی که افزایش پایداری سود را همراه با افزایش پایداری درآمد گزارش می کنند، نسبت به شرکت هایی که تنها افزایش پایداری سود را گزارش می کنند، کیفیت سود و ضریب واکنش سود بزرگ تری دارند. در این تحقیق نیز ما در پی بررسی رابطه بین افزایش پایداری سود همراه با درآمد با کیفیت سود و ضریب واکنش سود می باشیم.

۱-۲- بیان مسئله

یکی از اهداف گزارشگری حسابداری، ارائه اطلاعات مفید در مورد عملکرد واحد مالی واحد

1. Scott
2. Barth

تجاری برای طیف گسترده ای از استفاده کنندگان است. صورت سود و زیان یکی از صورت های مالی اساسی است که جهت برآورده ساختن این هدف مورد استفاده قرار می گیرد. سود خالص محصول صورت سود و زیان بوده و توسط سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان یک قلم با اهمیت محسوب می شود. بدین صورت که هر تصمیم گیرنده ی عقلایی سرمایه گذاری را در جهت کسب سود و افزایش آن انجام می دهد.

در تهیه ی صورت های مالی از برآورد استفاده می شود و علاوه بر آن استفاده از روش های مختلف حسابداری و تضاد منافع بین تهیه کنندگان صورت های مالی و استفاده کنندگان از آن باعث می شود تا نتوانیم تنها به سود به دید قابل اتکا بنگریم. ارتیمور^۱ و همکاران (۲۰۰۳) بیان کردند که سود از دو جزء متفاوت تشکیل شده است که هر کدام حاوی اطلاعات مفید و متفاوتی بوده که عبارتند از: ۱- درآمد ۲- هزینه، از طرفی سرمایه گذاران در بازار سرمایه سعی دارند منابع خود را به سمتی سوق دهند که بیشترین سودآوری را برای آنها داشته باشد و مدیران شرکت های پذیرفته شده در بورس نیز تمام تلاش خود را انجام داده تا با جلب نظر سرمایه گذاران موجب افزایش داد و ستدها و رونق یافتن بازار بورس شوند. برای دستیابی به این امر سعی در حداکثر کردن ارزش شرکت را دارند و رشد سود به عنوان یک راهکار در دستور کار مدیران قرار دارد. در جهت افزایش سود می توان درآمد را افزایش و یا نسبت به کاهش هزینه اقدام کرد که در نتیجه می توان نسبت به افزایش سود از ۲ استراتژی بهره گرفته شود: ۱- استراتژی افزایش درآمد و ۲- استراتژی کاهش هزینه.

پورتر^۲ (۱۹۸۵) معتقد است که شرکت هایی که بدنبال استراتژی رشد درآمد هستند متفاوت از شرکت هایی می باشند که از استراتژی کاهش هزینه پیروی می کنند و شرکت های با استراتژی رشد درآمد دارای سود هموارتری بوده و به احتمال بیشتری از این استراتژی جهت افزایش سود بهره گرفته می شود و نیز ارتیمور (۲۰۰۳) بیان کرد زمانی که از استراتژی افزایش درآمد به منظور رشد سود بهره

1. Ertimur
2. Porter

گرفته می شود، پایداری سود بیشتر است و به طور کلی تصور می شود که افزایش درآمد نسبت به کاهش هزینه برای مدیریت مشکل تر خواهد بود.

تا چند سال اخیر اغلب تحقیقات که در زمینه تاثیر سود انجام شده است به مفهوم کیفیت سود اهمیت چندانی قائل نشده است اما در چند سال اخیر بدنبال ورشکستگی شرکت های عظیم دنیا، محققان و تحلیل گران مالی با بررسی وقایع مربوط به ورشکستگی این شرکت ها متوجه شده اند که دلیل اصلی این وقایع دستکاری سود و گزارش سودهای واهی و بی کیفیت است. از طرف دیگر با توجه به اینکه سود از عناصری چون: فروش، درآمد، بهای تمام شده و غیر اخذ گردیده است و در فرایند اندازه گیری سود از عواملی نظیر برآوردها، تخمین ها، تفکرات هموارسازی، روش های متنوع و قضاوت های گوناگون استفاده می شود، باعث شده است که نتوان به رقم سود به دید قابل اتکا نگریست. بنابراین انتقاد استفاده کنندگان از چنین سودی منطقی و جدی است و در جوامع اقتصادی چون ایران که در آغاز فرایند خصوصی سازی است اندازه گیری قابلیت سودآوری واقعی و ارزش گذاری صحیح شرکت ها که به طور اساسی، مرتبط با سود گزارشی است حیاتی جلوه می نماید.

بنابراین باید تهدیدات و ابهامات موجود در سود گزارشی را برطرف نمود و با شفاف کردن اطلاعات موجود راه های سرمایه گذاری هموار گردد. در نتیجه بایست که توجه خود را از تاکید خاص به رقم سود، به سودی با کیفیت معطوف کنیم. کیفیت سود یک معیار مهم برای بررسی علامت مالی واحد تجاری بوده و مفهومی است که بطور گسترده و بدون تعریف واحد از آن استفاده می شود. کیفیت سود نشانگر ثبات، پایداری و نوسان ناپذیر سود گزارش شده می باشد. پنمان^۱ و همکاران (۲۰۰۴) نشان دادند که رشد سود پایدار از طریق استراتژی افزایش درآمد منجر به کیفیت سود بالاتر و ارزش بیشتر بازار نسبت به استراتژی کاهش هزینه می شود.

1. Penman

حال این سوال پیش می آید که آیا کیفیت سود و ضریب واکنش سود با سود شرکت هایی که افزایش پایدار سود همراه با افزایش پایدار درآمد است ارتباط دارد؟ بین سود شرکت هایی که افزایش پایدار سود، همراه با افزایش پایدار درآمد است با سود شرکت هایی که تنها افزایش پایدار سود است چه تفاوتی وجود دارد؟ برای پاسخ گفتن به این سوال نیاز به تحقیقی جامع می باشد که ما در پی انجام آن می باشیم.

۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق

سرمایه گذاران و اعتباردهندگان جهت تصمیم گیری پیرامون خرید ، فروش ، نگهداری سهام و اعطای امتیاز به شرکت ها نیاز با اطلاعات دارند. مهم ترین منبع اطلاعاتی جهت تصمیم گیری سرمایه گذاران و اعتباردهندگان صورت های مالی می باشد. هر تصمیم گیرنده به صورت عقلانی در جهت کسب سود و افزایش آن سرمایه گذاری انجام می دهد. بنابراین سود عنصر اساسی است که تصمیمات استفاده کنندگان از صورت های مالی را تحت تاثیر قرار می دهد. سود، نتایج عملکرد شرکت را طی دوره ی مالی مورد گزارش ارائه می نماید و همچنین سود هر سهم، مبنای بسیاری از تصمیم گیری ها، مدل ارزشیابی و قیمت گذاری سهام است .

در تهیه سود عواملی نظیر برآوردها، روش های مختلف حسابداری، تضاد منافع بین استفاده کنندگان صورت های مالی و استفاده کنندگان از آن دخالت دارند که باعث می شوند نتوانیم به سود به دید قابل اتکا بنگریم. عده ای عقیده دارند که سرمایه گذاران برای شرکت هایی که دارای سود ثابت و پایدار هستند، ارزش بیشتری قائل می شوند . پایداری سود به معنای تکرارپذیری (استمرار) سود جاری است. با توجه به اینکه هدف اصلی واحدهای تجاری کسب سود و جریان های نقدی است، تحلیل گران مالی و سرمایه گذاران در تعیین جریان های نقدی آتی به رقم سود حسابداری به عنوان تنها شاخص تعیین کننده توجه نمی کنند، بلکه برای آنها پایداری و تکرار پذیر بودن سود گزارش شده بسیار مهم است. آنها بیشتر از رقم نهایی سود به اقلام تشکیل دهنده ی آن توجه می کنند.

این تحقیق در پی اثبات این موضوع است که شرکت هایی که افزایش پایدار سود به همراه افزایش پایدار درآمد را گزارش می کنند در مقایسه با شرکت هایی که تنها افزایش پایدار سود را گزارش

می کنند دارای کیفیت سود بالاتری می باشند، که این موضوع می تواند در تصمیم گیری های اعتباردهندگان مفید واقع شود.

امروزه مدیران برای جلب نظر سرمایه گذاران سعی در حداکثر کردن ارزش شرکت دارند. افزایش پایدار سود و درآمد به عنوان یک راهکار است که برای این منظور در نظر گرفته می شود. در بورس اوراق بهادار تهران نیز شرکت ها سعی دارند تا با افزایش پایدار سود خود باعث تشویق سرمایه گذاران به سرمایه گذاری در سهام عادی شوند. از طرفی سرمایه گذاران نیز در بازار سرمایه سعی دارند منابع خود را به سمتی سوق دهند که بیشترین سودآوری را برایشان داشته باشد و در صورتی که در آینده سرمایه گذار به سود مورد انتظار دست پیدا نکند، اقدام به خروج سرمایه از بازار سهام و سرمایه گذاری در سایر فعالیت ها خواهد نمود که این کار موجب کاهش داد و ستدهای سهام شده و بازار بورس از رونق خواهد افتاد. ایران در حال حاضر در راه خصوصی سازی گام برداشته است. در خصوصی سازی نیاز است که سرمایه گذاران وجوه خود را در این راه به مصرف برسانند. سرمایه گذار برای تصمیم گیری نیاز به اطلاعاتی دارد که از صورت های مالی حاصل می شود و مهمترین قلم سود خالص است. حال این موضوع اهمیت دارد که سرمایه گذاران نسبت به اطلاعات سود چه واکنشی نشان می دهند که این موضوع تحت عنوان ضریب واکنش سود عنوان می شود.

1-4- اهداف تحقیق

- ۱- توجه بیشتر سرمایه گذاران و اعتباردهندگان به کیفیت سود و ضریب واکنش سود
- ۲- توجه بازار به افزایش پایدار سود همراه با افزایش پایدار درآمد و تاثیرات آن
- ۳- ارائه شواهدی در خصوص کیفیت سود و ضریب واکنش سود
- ۴- ارائه راهکاری به بازار در خصوص ارزیابی سود

1-5- فرضیه های تحقیق

با توجه به سوالات مطرح شده در قسمت بیان مساله ی پژوهش، فرضیه های پژوهش به صورت زیر مطرح می شوند:

فرضیه اول:

شرکت هایی که افزایش پایدار سود همراه با افزایش پایدار درآمد را گزارش می کنند در مقایسه با شرکت هایی که تنها افزایش پایدار در سود را گزارش می کنند، کیفیت سود بالاتری دارند.

فرضیه دوم:

شرکت هایی که افزایش پایدار سود همراه با افزایش پایدار درآمد را گزارش می کنند در مقایسه با شرکت هایی که تنها افزایش پایدار در سود را گزارش می کنند، ضریب واکنش سود بزرگتری دارند.

۱-۶-۱- قلمرو تحقیق

۱-۶-۱-۱- قلمرو زمانی تحقیق

دوره ی زمانی تحقیق سال های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۰ می باشد.

۱-۶-۲- قلمرو مکانی تحقیق

قلمرو مکانی تحقیق، شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است.

۱-۶-۳- قلمرو موضوعی تحقیق

قلمرو موضوعی پژوهش، بررسی ارتباط میان افزایش پایدار سود همراه با افزایش پایدار درآمد با کیفیت سود و ضریب واکنش سود شرکت های پذیرفته در بورس اوراق بهادار تهران می باشد.

۱-۷-۲- روش تحقیق

پژوهش حاضر بر مبنای هدف، از نوع کاربردی و بر مبنای روش از نوع همبستگی است. روش مورد نظر برای انجام این تحقیق شبه تجربی و از نوع پس رویدادی (با استفاده از اطلاعات گذشته)، در حوزه تحقیقات اثباتی حسابداری و مبتنی بر اطلاعات واقعی است. پژوهشگر به دنبال کشف و بررسی روابط بین عوامل و شرایط خاص یا نوع رویدادی که قبلاً وجود داشته یا رخ داده، از طریق مطالعه نتایج حاصل از آنها است. به عبارت دیگر پژوهشگر در پی بررسی امکان وجود روابط علت و معلولی از طریق مشاهده نتایج موجود و زمینه قبلی آنها به امید یافتن علت وقوع پدیده می باشد.

۱-۸- محدودیت‌های تحقیق

۱- این تحقیق یک دوره ۷ ساله از سال ۱۳۸۴ تا سال ۱۳۹۰ را مورد بررسی قرار داده است. عوامل زیادی از قبیل شرایط سیاسی، اقتصادی باعث شد نتوانیم شرکت‌های با حداقل ۳ سال متوالی رشد در سود را انتخاب نماییم که به احتمال زیاد این امر بر یافته‌های تحقیق اثر گذار بوده است.

۲- بسیاری از متغیرهای این تحقیق به واسطه نرخ تورم، متورم شده‌اند که عامل تورم در این مطالعه لحاظ نشده است.

۱-۹- تعریف واژگان کلیدی

پایداری سود

پایداری سود به معنای تکرارپذیری (استمرار) سود سال جاری است. پایداری سود شاخصی است که به سرمایه‌گذاران در ارزیابی سودهای آتی و جریان‌های نقدی شرکت کمک می‌کند. پایداری سود به این مسئله می‌پردازد که تا چه حد یک نوآوری (تغییر) خاص در تحقق سودهای آتی باقی می‌ماند. لایپ (۱۹۹۰) پایداری را به عنوان خود همبستگی در سود چنین تعریف می‌کند: بدون در نظر گرفتن بزرگی و نشانه‌های نوآوری سود، پایداری سود به این مسئله می‌پردازد که نوآوری‌های دوره جدید تا چه حد بخش دایمی سری زمانی سود می‌شوند؟ سرمایه‌گذاران می‌توانند از سری‌های سود با پایداری در ارزیابی‌های خود استفاده کنند. از نظر آنها سودهای با پایداری اهمیت زیادی دارند و بادوام تلقی می‌شوند، به عبارت دیگر این سودها زودگذر و موقتی نبوده و حالتی پایدار دارند. هر چه پایداری سود بیشتر باشد شرکت توان بیشتری برای حفظ سودهای جاری دارد و فرض می‌شود کیفیت سود بالاتر است.

کیفیت سود

به طور کلی تعریف جامعی از کیفیت سود ارائه نشده است، تعریف عام مورد قبول بیشتر تحلیلگران مالی این است که آنان کیفیت سود را به عنوان سود عادی، مستمر، تکرارپذیر و ایجادکننده جریان‌های نقدی حاصل از عملیات می‌دانند. آنان معتقدند کیفیت سود رقمی بین سود خالص گزارش شده و جریانهای نقدی حاصل از عملیات منهای اقلام غیرتکراری است. تاکنون، متخصصان مالی نتوانسته‌اند به یک محاسبه مستقل از سود دست یابند که کیفیت مورد نظر آنان را تامین کند. بنابراین، مفهوم

کیفیت سود، یک موضوع تعریف شده ثابت نیست که بتوان به آن دست یافت. در این تحقیق از پایداری سود به عنوان یکی از ویژگی های کیفیت سود برای سنجش میزان کیفیت سود گزارش شده استفاده شده است.

ضریب واکنش سود

اسکات (۲۰۰۶)، اظهار داشت ضریب واکنش سود، بازده غیره منتظره بازار را در واکنش به اجزاء غیر منتظره سود گزارش شده توسط شرکتی که اوراق بهادار منتشر کرده است را اندازه گیری می کند. به عبارت دیگر ضریب واکنش سود، حساسیت بازار به اعلان سود به وسیله ضریب شیب رگرسیون بین بازده های غیر عادی و سودهای غیرمنتظره را اندازه گیری می کند.

۱-۱۰- ساختار تحقیق

در فصل اول کلیات تحقیق ارائه شده است و تعریف موضوع، ضرورت موضوع، بیان مسأله و اهمیت موضوع، اهداف تحقیق، فرضیه های تحقیق، روش تحقیق، روش آماری، قلمرو مکانی و زمانی تحقیق، محدودیت های تحقیق و استفاده کنندگان از تحقیق مورد بررسی قرار گرفته است.

فصل دوم به مبانی نظری و مروری بر ادبیات تحقیق اختصاص دارد.

در فصل سوم روش تحقیق مورد بحث قرار می گیرد. به این ترتیب که نوع و روش تحقیق، فرضیه های تحقیق، جامعه آماری و برآورد حجم نمونه، روش جمع آوری اطلاعات، متغیرهای تحقیق و روش های آماری استفاده شده مورد بررسی قرار گرفته است.

فصل چهارم، به نتایج و تجزیه و تحلیل اطلاعات اختصاص دارد که شامل آزمون فرضیه های تحقیق می باشد.

در فصل پنجم ابتدا خلاصه ی تحقیق بیان می شود و سپس به تحلیل یافته های مربوط به هر کدام از فرضیه ها می پردازیم و در نهایت پیشنهادهایی برای تحقیق های آتی بیان می شود. منابع نیز به عنوان اطلاعات تکمیلی در انتهای تحقیق ارائه می شود.